

VI Міжнародні новорічні біологічні читання

(Україна, Миколаїв, 22-23 грудня 2006 р.)

Підсумки наукових досліджень біологів півдня України за 2006 рік традиційно було підведено на чергових новорічних біологічних читаннях, які вже вшосте були проведені в Миколаївському державному університеті імені В.О. Сухомлинського. Як і на попередніх читаннях, відбувся обмін думками щодо розвитку та розв'язання різних проблем у багатьох галузях біології та медицини.

В роботі читань взяли участь науковці та викладачі з України та Білорусі: Миколаївського державного університету, Херсонського державного університету, Миколаївського державного аграрного університету, Луганського державного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка, Волинського державного університету ім. Лесі Українки, Національного університету фізичного виховання та спорту України, Інститут фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України, Миколаївського державного гуманітарного університету ім. Петра Могили, Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя, Інституту зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України, Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського, Мелітопольського державного педагогічного університету, Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова, Одеського національного університету ім. І.І. Мечнікова, Вітебської державної академії ветеринарної медицини, Херсонського державного аграрного університету та ін.

В повідомленні висвітлюємо матеріали тільки секції «Актуальні питання біології» і лише її ботанічної складової. У доповіді М.Ф. Бойка (Херсонський державний університет) «До побудови сучасної системи органічного світу» подано огляд сучасної системи органічного світу та принципів побудови її вченими різних країн в останні десятиріччя. Звернуто увагу на основні гіпотези та зміни парадигм у цьому питанні. У сучасній системі еукаріотичних організмів розроблена схема філогенетичних зв'язків за матеріалами досліджень ядерних геномів клітин-господарів та будови кристів мітохондрій. Наголошується, що в цілому аналіз даної системи свідчить про те, що в цьому питанні дослідники знаходяться нині у інтенсивному пошуку щодо побудови природної філогенетичної системи. О.Є. Ходосовцев (Херсонський державний університет) у доповіді «Лишайникові угруповання як незалежні системи» підкреслив, що лишайники, як симбіотичні організми з автотрофним та гетеротрофним типом живлення, можна розглядати як окремі ліхеноценози. Особливості функціонування, енергетики, хорології, екології, просторової диференціації та розподілу первинної продукції дають достатньо підстав вважати їх угруповання таксономічно окресленими та відмежованими від інших складових екосистеми, головним чином від фітоценозів.

Ціла низка доповідей присвячена природоохоронним питанням. О.М. Деркач (Миколаївський державний університет) «Рослини Миколаївщини в Світовому Червоному списку» вперше навів анотований список та подав базову інформацію щодо судинних рослин Миколаївської області, які знаходяться під загрозою у глобальному масштабі. В області, за даними автора, нараховується 19 видів представників 16 родів 10 родин. І.І. Мойсієнко (Херсонський державний університет) «Флористичне багатство ботанічного заказника місцевого значення «Яковлівський» (Миколаївська область)» показав, що заказник характеризується дуже високим флористичним різноманіттям, на площі всього 35 га виявлено 382 види судинних рослин. Це пояснюється відносно добрим збереженням природної рослинності, різноманіттям фітоценозів та синантропізацією флори. Ю.А. Ходосовцева (Херсонський державний

аграрний університет) «Епіфітні лишайники Масандрівського парку (АР Крим, Ялта) та їх біоіндикаторні властивості» відмітила в парку 18 видів лишайників, чутливих до атмосферного забруднення (40% видів від загальної кількості), з яких 3 види є індикаторами субсередземноморського клімату, що свідчить про задовільний стан повітря в Масандрівському парку. С.В. Постоялкін (Херсонський державний університет) «Рідкісні види лишайників Угольського масиву Карпатського біосферного заповідника, занесені до Червоної книги України» виявив місцезнаходження чотирьох рідкісних видів – *Heterodermia speciosa*, *Lobaria pulmonaria*, *Melanelia elengatula*, *Tuckeraria laureri* та дослідив стан їх популяцій. О.М. Попова та ін. (Одеський національний університет ім. І.І. Мечнікова) виявили в дендрофлорі парку-пам'ятника садово-паркового мистецтва місцевого значення «Дністер» (м. Біляївка Одеської області) 22 види дерев та 10 видів чагарників. Дали коротку історію створення парку (перші посадки були зроблені у 1873 р.) та запропонували заходи з його збереження, оскільки в ньому є багато дерев віком понад 100 років.

Наступні доповіді стосувалися харчових та лікарських видів рослин. Г.П. Мегалінська, С.С. Волинська, Т.А. Шуляківська (Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова) «Вивчення цитостатистичної активності деяких харчових рослин» представили матеріали з вивчення цитостатистичної активності сировини деяких харчових рослин (*Beta vulgaris*, *Helianthus tuberosus*, *Solanum tuberosum*, *Daucus carota*, *Petroselinum crispum*, *Anethum graveolens*), які визначені в науковій протираковій терапії як рослини-онкопротектори. Т.М. Настека, Т.В. Кузнецова, І.Ф. Афанасьєва (Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова) «Вплив факторів зовнішнього середовища на біохімічний склад та лікувальні властивості плодів абрикоса» дали біохімічну характеристику та оцінили лікувальні властивості, а також господарське використання плодів чотирьох видів абрикоса (*Armeniaca vulgaris*, *A. sibirica*, *A. mandshurica*, *A. dasycarpa*).

Г.П. Мегалінська, С.Г. Макарова, Н.П. Серпенко, Е.С. Тенкач (Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова) «Фізіологічна активність лікарської сировини *Acorus calamus*» показали гемаглютинуючу активність лектинів *A. calamus* відносно чотирьох груп крові людини, цитостатистичну активність його сировини та вплив лектинів на урати, оксалати, фосфати ендogenous походження, а також вплив відвару цієї рослини на психоемоційний стан людини.

Дослідженню сумчастих грибів була присвячена доповідь О.В. Корольової (Миколаївський державний університет) «Мінливість морфометричних ознак аскоміцетів в рослинних угрупованнях Нижньодніпровських арен». Досліджено 10 видів аскоміцетів з порядків *Dothideales*, *Sordariales* та роду *Strickeria*. Встановлено пряму кореляцію між зміною екологічних умов екотопів в бік підвищення вологості і зменшення освітленості та зміною параметрів розмірів спор.

В заключній резолюції VI Міжнародних новорічних біологічних читань було відзначено високий науковий рівень доповідей, необхідність проведення і надалі щорічних біологічних читань та розширення кола їх учасників, оскільки цей форум є значним поштовхом для інтенсифікації наукових досліджень та налагодження тісніших зв'язків з науковцями різних регіонів України.

До початку читань було видано збірку наукових праць «VI Міжнародні новорічні біологічні читання», випуск 6, обсягом 186 с., яка містить 58 статей, що значно більше порівняно з попередніми новорічними біологічними читаннями.

М.Ф. Бойко